

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVOBRANITELJU ZA OSOBE S
INVALIDITETOM**

**Zagreb,
srpanj 2007.**

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVOBRANITELJU ZA OSOBE S INVALIDITETOM

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom se uređuje djelokrug i način rada te uvjeti za imenovanje i razrješenje pravobranitelja za osobe s invaliditetom i njegovih zamjenika.

Članak 2.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom štiti, prati i promiče prava i interese osoba s invaliditetom na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona.

Članak 3.

(1) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom djeluje neovisno i samostalno, držeći se načela pravičnosti i morala.

(2) Pravobranitelju za osobe s invaliditetom nitko ne smije davati upute i naloge u njegovu radu.

(3) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom i njegovi zamjenici ne smiju pripadati niti jednoj političkoj stranci niti sudjelovati u političkim aktivnostima.

Članak 4.

(1) Pravobranitelja za osobe s invaliditetom imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

(2) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom ima dva zamjenika koje imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

(3) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom i njegovi zamjenici dužnosnici su Republike Hrvatske, imenuju se na vrijeme od osam godina i mogu biti ponovno imenovani.

Članak 5.

Osoba s invaliditetom je osoba koja se prema važećim propisima u Republici Hrvatskoj smatra osobom s invaliditetom.

DJELOKRUG I NAČIN RADA

Članak 6.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom:

- prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj, koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom, s odredbama Ustava Republike Hrvatske i međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom;
- prati izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom;
- prati primjenu politika, nacionalnih strategija i programa Republike Hrvatske koje se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom;
- skrbi o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom te o suzbijanju

- svih oblika diskriminacije zbog invaliditeta;
- razmatra slučajeve povrede prava osoba s invaliditetom, izvještava javnost o povredama prava osoba s invaliditetom te poduzima radnje u svrhu njihova sprečavanja;
 - zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa osoba s invaliditetom;
 - predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa osoba s invaliditetom;
 - predlaže poduzimanje mjera usmjerenih na unapređenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom;
 - predlaže poduzimanje mjera usmjerenih na unapređenje kvalitete življenja obitelji osoba s invaliditetom;
 - prikuplja informacije i obavještava javnost o stanju prava osoba s invaliditetom;
 - obavlja druge poslove određene ovim Zakonom.

Članak 7.

(1) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom sudjeluje u postupku izrade nacrtu prijedloga propisa koji se odnose na prava osoba s invaliditetom ili kojima se uređuju pitanja od značaja za osobe s invaliditetom.

(2) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom može potaknuti donošenje i izmjene zakona i drugih propisa koji se odnose na prava i zaštitu osoba s invaliditetom.

Članak 8.

(1) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom pruža savjetodavnu pomoć osobama s invaliditetom o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa.

(2) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom surađuje s udrugama osoba s invaliditetom, udrugama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom te inicira i sudjeluje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja osoba s invaliditetom.

Članak 9.

(1) U obavljanju poslova iz svog djelokruga pravobranitelj za osobe s invaliditetom ovlašten je upozoravati, predlagati, obavještavati i davati preporuke.

(2) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom ovlašten je nadležnim tijelima državne uprave, tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnim i fizičkim osobama predlagati poduzimanje mjera za poboljšanje položaja osoba s invaliditetom i zahtijevati izvješća o poduzetim mjerama.

Članak 10.

(1) Tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne i fizičke osobe obavezni su surađivati s pravobraniteljem za osobe s invaliditetom i na njegov zahtjev podnositi izvješća i odgovarati na upite.

(2) Tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne i fizičke osobe dužne su odmah, a najkasnije u roku od 15 dana izvijestiti pravobranitelja za osobe s invaliditetom o poduzetom u povodu njegovog upozorenja, prijedloga ili preporuke.

(3) Ako tijela i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka ne postupe u propisanom roku prema njegovom traženju, pravobranitelj za osobe s invaliditetom će, u roku od 30 dana, o tome obavijestiti tijelo koje obavlja nadzor nad njihovim radom.

(4) Ako tijelo koje obavlja nadzor nad radom tijela i pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka u roku od 8 dana ne izvijesti o utvrđenim činjenicama i poduzetim mjerama, pravobranitelj za osobe s invaliditetom, u roku od 30 dana, o tome će obavijestiti Vladu Republike Hrvatske.

Članak 11.

Sva tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne i fizičke osobe dužne su pravobranitelju za osobe s invaliditetom osigurati dostupnost i uvid u sve podatke, informacije i akte koji se odnose na prava i zaštitu osoba s invaliditetom.

Članak 12.

(1) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom ima pravo pristupa u prostorije i uvida u način ostvarivanja brige o osobama s invaliditetom koja borave, rade ili su privremeno, odnosno trajno smještene kod fizičkih i pravnih osoba i drugih pravnih subjekata na temelju posebnih propisa.

(2) O obavljenom uvidu iz stavka 1. ovoga članka, u roku od 30 dana, sastavlja se izvješće koje se dostavlja i tijelu koje obavlja nadzor nad radom osoba iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Tijelo iz stavka 2. ovoga članka dužno je u roku od 30 dana od dana zaprimanja izvješća, a u hitnim slučajevima bez odgode, izvijestiti pravobranitelja za osobe s invaliditetom o poduzetim radnjama.

(4) Ako tijelo koje obavlja nadzor ne dostavi izvješće u roku iz stavka 3. ovoga članka, pravobranitelj za osobe s invaliditetom će, u roku od 30 dana, o tome obavijestiti Vladu Republike Hrvatske i sredstva javnog priopćavanja.

Članak 13.

Ako u obavljanju dužnosti pravobranitelj za osobe s invaliditetom sazna da je osoba s invaliditetom izvrgnuta diskriminaciji, nasilju, spolnoj zloporabi, zlostavljanju, izrabljivanju, zanemarivanju ili nehajnom postupanju dužan je odmah podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu te upozoriti nadležno tijelo državne uprave i predložiti mjere za zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom.

Članak 14.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom u obavljanju svojih poslova može zatražiti stručnu pomoć znanstvenih ustanova čiji djelokrug obuhvaća zaštitu, skrb i prava osoba s invaliditetom, a iste su mu dužne tu pomoć pružiti u roku od 30 dana.

Članak 15.

(1) Svatko se može obratiti pravobranitelju za osobe s invaliditetom i podnijeti mu prijedlog za razmatranje pitanja od značaja za zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom.

(2) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom obavijestiti će podnositelja o aktivnostima poduzetim povodom njegova prijedloga u roku od 60 dana.

Članak 16.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom ne može biti pozvan na odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje i poduzete radnje u okviru svog djelokruga rada, osim ako se radi o kršenju zakona od strane pravobranitelja za osobe s invaliditetom koje predstavlja kazneno djelo.

Članak 17.

(1) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom podnosi jednom godišnje izvješće Hrvatskom saboru o svom radu.

(2) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom ima pravo Hrvatskom saboru podnijeti i posebna izvješća kada ocijeni potrebnim, radi poduzimanja mjera od značaja za zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom.

Članak 18.

(1) Stručni i administrativni poslovi za pravobranitelja za osobe s invaliditetom obavljaju se u Uredu pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

(2) Sjedište Ureda pravobranitelja za osobe s invaliditetom je u Zagrebu.

Članak 19.

(1) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom donosi poslovnik o svom radu kojim se uređuje način i organizacija rada, unutarnji ustroj stručne službe te druga pitanja značajna za obavljanje poslova pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

(2) Poslovnik o radu iz stavka 1. ovoga članka potvrđuje Hrvatski sabor.

Članak 20.

Sredstva za rad pravobranitelja za osobe s invaliditetom, njegovih zamjenika i stručne službe osiguravaju se u proračunu Republike Hrvatske.

IMENOVANJE I RAZRJEŠENJE PRAVOBRANITELJA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Članak 21.

(1) Za pravobranitelja za osobe s invaliditetom može biti imenovan hrvatski državljanin koji ima završen diplomski sveučilišni studij društvenog smjera i najmanje 10 godina radnog iskustva u području promicanja i zaštite prava osoba s invaliditetom.

(2) Za zamjenike pravobranitelja za osobe s invaliditetom mogu biti imenovani hrvatski državljani koji imaju završen diplomski sveučilišni studij i najmanje 5 godina radnog iskustva.

(3) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom ili jedan od njegovih zamjenika moraju imati završen diplomski sveučilišni studij pravne struke.

(4) Osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo za koje je propisana kazna od najmanje dvije godine zatvora prema domaćem ili međunarodnom pravu za kaznena djela protiv života i tijela, čovječnosti i morala, javnog ili privatnog vlasništva, javne uprave i javnog interesa ili zbog pronevjere u javnom sektoru, osim ako je nastupila rehabilitacija prema posebnom zakonu ne može biti imenovana za pravobranitelja za osobe s invaliditetom niti za njegova zamjenika.

(5) Prednost pri imenovanju pravobranitelja za osobe s invaliditetom ili jednog od njegovih zamjenika ima osoba s invaliditetom, ukoliko ispunjava sve tražene uvjete propisane natječajem.

Članak 22.

(1) Vlada Republike Hrvatske pokreće postupak za imenovanje pravobranitelja za osobe s invaliditetom najkasnije 3 mjeseca prije isteka mandata pravobranitelja za osobe s invaliditetom, odnosno najkasnije 30 dana nakon prestanka dužnosti pravobranitelja za osobe s invaliditetom iz drugih zakonom određenih razloga.

(2) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom pokreće postupak za imenovanje zamjenika najkasnije u roku od 3 mjeseca prije isteka mandata zamjenika, odnosno 30 dana nakon prestanka dužnosti zamjenika iz drugih zakonom određenih razloga.

Članak 23.

(1) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom i njegovi zamjenici prije stupanja na dužnosti daju prisegu pred Hrvatskim saborom.

(2) Prisega glasi: »Prisežem da ću se u svom radu držati Ustava i zakona, poštovati pravni poredak Republike Hrvatske i da ću svoju dužnost obavljati pravično, časno, savjesno i nepristrano u najboljem interesu osoba s invaliditetom.«.

Članak 24.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom i njegovi zamjenici bit će razriješeni dužnosti prije isteka vremena za koje su imenovani u slučaju:

1. vlastitog zahtjeva;
2. gubitka hrvatskog državljanstva;
3. nastanka opće nesposobnosti za rad i gubitka poslovne sposobnosti;
4. pravomoćne osude za kazneno djelo za koje je propisana kazna od najmanje dvije godine zatvora prema domaćem ili međunarodnom pravu za kaznena djela protiv života i tijela, čovječnosti i morala, javnog ili privatnog vlasništva, javne uprave i javnog interesa ili zbog pronevjere u javnom sektoru;
5. neprihvatanja godišnjeg izvješća o radu ili nezakonitog, nepravodobnog ili nestručnog obavljanja svoje dužnosti.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Vlada Republike Hrvatske će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona predložiti Hrvatskom saboru pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

Članak 26.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom će u roku od 30 dana od dana imenovanja predložiti Hrvatskom saboru zamjenike pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

Članak 27.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom će donijeti poslovnik iz članka 19. ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na dužnost.

Članak 28.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2008. godine.

OBRAZLOŽENJE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O PRAVOBRANITELJU ZA OSOBE S INVALIDITETOM

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Prava osoba s invaliditetom i njihovo poštivanje bitna su karakteristika svake demokratske države te je zaštita prava osoba s invaliditetom i osiguravanje politike jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom usko vezano uz dokumente Ujedinjenih naroda, Vijeća Europe i Europske unije, koji svojim sadržajem utvrđuju aktualna područja djelovanja te preporučuju primjenu svojih postavki i načela u nacionalnim politikama i zakonodavstvu. Uvažavajući te postavke i načela, potreba zaštite prava i interesa osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj istaknuta je člankom 52. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske, gdje je propisano da posebnu skrb država posvećuje zaštiti invalidnih osoba i njihovu uključivanju u društveni život.

Nadalje, temelj za uvođenje instituta Pravobranitelja za osobe s invaliditetom u Republici Hrvatskoj jesu Standardna pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Standardna pravila), koja su usvojena od strane Opće skupštine Ujedinjenih naroda na 48. zasjedanju, 20. prosinca 1993. godine, i nameću obvezu izjednačavanja mogućnosti osobama s invaliditetom u odnosu na ostale građane. Međunarodni dokumenti koji također potkrepljuju ovaj prijedlog Zakona jesu Akcijski plan Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006. – 2015. godine te Konvencija o pravima osoba s invaliditetom UN-a, koju je Republika Hrvatska potpisala 30. ožujka 2007. godine i ratificirala 27. lipnja 2007. godine Zakonom o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom («Narodne novine», broj 6/07).

Slijedom navedenoga Vlada Republike Hrvatske kroz tijela državne uprave, a u suradnji sa jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, od 1995. godine potiče, prati, financijski podupire i evaluira programe za implementaciju Standardnih pravila u društvu. Također je Vlada Republike Hrvatske 1997. godine osnovala Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom koje, kao savjetodavno i stručno tijelo Vlade Republike Hrvatske, daje prijedloge, mišljenja i stručna obrazloženja iz područja položaja, zaštite i rehabilitacije osoba s invaliditetom i njihovih obitelji, a u čijem su sastavu zastupljeni, uz predstavnike nadležnih tijela državne uprave, i predstavnici udruga osoba s invaliditetom i udruga koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

U cilju povećanja svijesti o pravima, potrebama, potencijalu i doprinosu osoba s invaliditetom Vlada Republike Hrvatske donijela je Nacionalni program za poboljšanje kvalitete življenja osoba s invaliditetom 1999. godine, Nacionalnu strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine te Nacionalnu strategiju za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, čiji je cilj djelovanje u smjeru unaprjeđivanja neovisnosti, slobode izbora i kvalitete života osoba s invaliditetom.

Zaštita prava osoba s invaliditetom razrađena je nizom propisa i za njihovu provedbu su zadužena brojna tijela državne uprave. Upravo iz tog razloga uspostavom instituta pravobranitelja, koji bi u nacionalnom sustavu imao koordinativnu, nadzornu i savjetodavnu ulogu, poboljšala bi se kvaliteta življenja osoba s invaliditetom, osigurala i promicala njihova prava, omogućilo njihovo aktivno sudjelovanje u društvu te bi se provodila sustavna senzibilizacija za njihove probleme. Isto tako bi uspostava pravobranitelja za osobe s

invaliditetom predstavljala uključivanje u međunarodne trendove zaštite prava osoba s invaliditetom, osiguravanja jednakih mogućnosti i kontrolu nad primjenom međunarodnopravnih obveza u tom području.

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu i uzroku invaliditeta

	Spol	Invalidne osobe	Uzrok invalidnosti						
			od rođenja	Drugi svjetski rat i njegove posljedice	Domovinski rat i njegove posljedice	invalid rada	bolest	prometna nesreća	ostalo
Republika Hrvatska	sv.	429 421	25 186	13 238	45 763	109 104	197 410	18 411	20 309
	m	245 897	13 335	10 556	42 913	71 310	84 155	12 143	11 485
	ž	183 524	11 851	2 682	2 850	37 794	113 255	6 268	8 824

*Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske – popis stanovništva, kućanstava i stanova, 31. ožujka 2001. godine.

Kako je populacija osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj porasla, a visoki su i opravdani zahtjevi za poboljšanjem pravnog i realnog položaja osoba s invaliditetom u društvu, očekuje se kako će, dugoročno gledano, uspostava instituta pravobranitelja za osobe s invaliditetom doprinijeti poboljšanju njihova položaja u društvu te boljoj i učinkovitijoj zaštiti njihovih prava.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Člankom 1. ovog Zakona određuje se sadržaj Zakona.

Člankom 2. ovog Zakona propisuje se cilj i temelj djelovanja pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

Člankom 3. ovog Zakona određuje se da pravobranitelj za osobe s invaliditetom djeluje neovisno i samostalno držeći se načela pravičnosti i morala, da mu nitko ne smije davati upute i naloge za rad te da on i njegovi zamjenici moraju biti nestranačke osobe.

Člankom 4. ovog Zakona određuje se da pravobranitelja za osobe s invaliditetom imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, da ima dva zamjenika koje na njegov prijedlog imenuje i razrješava Hrvatske sabor te da su pravobranitelj za osobe s invaliditetom i njegovi zamjenici dužnosnici Republike Hrvatske koji se imenuju se na vrijeme od osam godina i mogu biti ponovo izabrani.

Člankom 5. ovog Zakona određeno je značenje pojma osobe s invaliditetom.

Člankom 6. ovog Zakona pobliže je određen djelokrug rada pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

Člankom 7. ovog Zakona određuje se sudjelovanje pravobranitelja za osobe s invaliditetom u postupku koji prethodi donošenju propisa koji se odnose na prava osoba s invaliditetom ili kojima se uređuju pitanja od značaja za osobe s invaliditetom te ovlasti iniciranja donošenja i izmjena zakona i drugih propisa koji se odnose na prava i zaštitu osoba s invaliditetom.

Člankom 8. ovog Zakona propisana je obveza pravobranitelja za osobe s invaliditetom na pružanje savjetodavne pomoći osobama s invaliditetom o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava, iniciranje i sudjelovanje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja osoba s invaliditetom te je određen način suradnje pravobranitelja za osobe s

invaliditetom s udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Člankom 9. ovog Zakona određena su ovlaštenja koja pravobranitelj za osobe s invaliditetom, u obavljanju poslova iz svog djelokruga rada, ima prema tijelima državne uprave, tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnim i fizičkim osobama koje se bave pitanjima od značaja za osobe s invaliditetom.

Člankom 10. ovog Zakona određuje se odnos i način suradnje pravobranitelja za osobe s invaliditetom s tijelima državne uprave, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugim pravnim i fizičkim osobama.

Člankom 11. ovog Zakona propisano je kako se pravobranitelju za osobe s invaliditetom omogućuje dostupnost i uvid u sve podatke, informacije i akte koji se odnose na prava i zaštitu osoba s invaliditetom.

Člankom 12. ovog Zakona određuje se pravo pravobranitelja za osoba s invaliditetom na pristup u prostorije i uvid u način ostvarivanja brige o osobama s invaliditetom koje borave rade ili su privremeno, odnosno trajno smještene kod fizičkih i pravnih osoba i drugih pravnih subjekata na temelju posebnih propisa.

Člankom 13. ovog Zakona propisuje se obveza pravobranitelju za osobe s invaliditetom da je dužan, ako u obavljanju dužnosti sazna da je osoba s invaliditetom izvrgnuta diskriminaciji, nasilju, spolnoj zloporabi, zlostavljanju, izrabljivanju, zanemarivanju ili nehajnom postupanju, odmah podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu te upozoriti nadležno tijelo državne uprave i predložiti mjere za zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom.

Člankom 14. ovog Zakona propisuje se da pravobranitelj za osobe s invaliditetom, u obavljanju svojih poslova, ima ovlasti zatražiti stručnu pomoć znanstvenih ustanova čiji djelokrug obuhvaća zaštitu, skrb, razvitak i prava osoba s invaliditetom kao i obavezu navedenih tijela da traženu pomoć pruže u roku od 30 dana.

Člankom 15. ovog Zakona određeno da se svatko ima pravo obratiti pravobranitelju za osobe s invaliditetom i podnijeti mu prijedlog za razmatranje pitanja od značaja za zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom te je propisana obveza pravobranitelja za osobe s invaliditetom o obavještanju podnosioca o aktivnostima poduzetim povodom njegovog prijedloga.

Člankom 16. ovog Zakona propisano je kako pravobranitelj za osobe s invaliditetom ne može biti pozvan na odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje i poduzete radnje u okviru svog djelokruga rada, osim ako se radi o kršenju zakona, od strane pravobranitelja za osobe s invaliditetom koja predstavlja kazneno djelo.

Člankom 17. ovog Zakona utvrđena je obveza pravobranitelja za osobe s invaliditetom da jednom godišnje podnosi Hrvatskom saboru izvješće o svom radu, a u slučajevima kada ocijeni potrebnim može Hrvatskom saboru podnijeti i posebna izvješća.

Člankom 18. ovog Zakona određuje se da se stručni i administrativni poslovi za pravobranitelja za osobe s invaliditetom obavljaju u Uredu pravobranitelja za osobe s invaliditetom, čije je sjedište u Zagrebu.

Člankom 19. ovog Zakona propisuje se obveza pravobranitelja za osobe s invaliditetom da način i organizaciju rada, unutarnji ustroj stručne službe te druga pitanja značajna za rad uređuje samostalno poslovníkom o radu, kojeg potvrđuje Hrvatski sabor.

Člankom 20. ovog Zakona propisano je kako se sredstva za rad pravobranitelja za osobe s invaliditetom, njegovih zamjenika i stručne službe osiguravaju u proračunu Republike Hrvatske.

Člankom 21. ovog Zakona propisani su uvjeti za imenovanje pravobranitelja za osobe s invaliditetom i njegovih zamjenika.

Člankom 22. ovog Zakona određen je način i rok pokretanja postupka za imenovanje pravobranitelja za osobe s invaliditetom i njegovih zamjenika.

Člankom 23. ovog Zakona propisano je da pravobranitelj za osobe s invaliditetom i njegovi zamjenici, prije stupanja na dužnost, daju prisegu pred Hrvatskim saborom te je propisan sadržaj teksta prisege.

Člankom 24. ovog Zakona propisana je mogućnost razrješenja dužnosti pravobranitelja za osobe s invaliditetom i njegovih zamjenika prije isteka vremena na koje su izabrani i to u taksativno navedenim u slučajevima.

Člancima 25. i 26. ovog Zakona propisani su rokovi za predlaganje i imenovanje pravobranitelja za osobe s invaliditetom i njegovih zamjenika.

Člankom 27. ovog Zakona propisana je obveza pravobranitelja za osobe s invaliditetom da donese poslovnik o radu i određen je rok za donošenje istoga.

Člankom 28. ovog Zakona određeno je da ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2008. godine.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za rad Pravobranitelja za osobe s invaliditetom, njegovih zamjenika i stručne službe osigurat će se u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2008. godinu (članak 20. Konačnog prijedloga Zakona).

U Uredu pravobranitelja za osobe s invaliditetom zaposlit će se ukupno 9 radnika, od čega 7 radnika visoke stručne spreme i 2 radnika srednje stručne spreme.

Nadalje, prema procjenama, za provođenje ovog Zakona predviđa se osigurati ukupno oko 2,5 mil. kuna godišnje, sa približnom strukturom troškova kako slijedi:

- oko 1,350 mil. kuna za izdatke za zaposlene,
- oko 640,000 kuna za izdatke za najam prostora, materijal, komunikacije, informiranje, stručno usavršavanje, literaturu, seminare, savjetovanja, promidžbu, intelektualne usluge, međunarodne članarine, službena putovanja,
- oko 60,000 kuna za izdatke za tekuće održavanje te
- oko 450,000 kuna za izdatke za kapitalna ulaganja (računalna oprema, telekomunikacijska oprema, uredski namještaj).

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDVIĐAJU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Hrvatski sabor je zaključkom s 25. sjednice, 27. travnja 2007. godine, prihvatio Prijedlog Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom te uputio predlagatelju primjedbe, prijedloge i mišljenja radi pripreme Konačnog prijedloga Zakona. O Prijedlogu Zakona su raspravljali Odbor za zakonodavstvo, Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Primjedba na Prijedlog Zakona koju su, ne dovodeći u pitanje prihvaćanje predloženog zakona, istakli Odbor za rad socijalnu politiku i zdravstvo i Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te saborski zastupnici Ruža Tomašić, Dragutin Lesar, Ratko Gajica, Ljubica Lalić i mr. sc. Mate Arlović odnosila se na mogućnost hiperprodukcije pravobraniteljstava u Republici Hrvatskoj te je, s tim u vezi, predloženo da se u narednom razdoblju izvrši cjelokupna analiza instituta pravobraniteljstva u pravnom sustavu Republike Hrvatske kako bi se osigurala njegova što veća učinkovitost i racionalizacija. Također je izraženo mišljenje da bi, ubuduće, trebalo razmisliti o objedinjavanju poslova vezanih uz postojeće pravobranitelje u Uredu pučkog pravobranitelja, sa pomoćnicima specijaliziranima za pojedina područja, obzirom da je nadležnost i uloga pučkog pravobranitelja i ustavna kategorija, dakle ovlaštenja mu proizlaze iz Ustava Republike Hrvatske.

Prijedlog je prihvaćen. Zaključkom Vlade Republike Hrvatske, Klasa: 004-01/07-01/05; Urbroj: 5030108-07-1, od dana 31. svibnja 2007., točkom 2. propisano je kako će, u cilju odgovarajućeg praćenja područja zaštite ljudskih prava, ovlasti i odgovornosti krovnog nezavisnog tijela za jednakost preuzeti Ured pučkog pravobranitelja te će se u tom smislu pripremiti prijedlog izmjena i dopuna Zakona o pučkom pravobranitelju i razmotriti potreba izmjena propisa o pravobraniteljima za pojedina područja, odnosno za pojedine osjetljive skupine.

Uvažavajući primjedbe i prijedloge iznesene u saborskoj raspravi izmijenjeni su slijedeći članci Prijedloga Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom:

- temeljem primjedbi Odbora za zakonodavstvo i Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina izmijenjen je članak 21. Prijedloga zakona na način da je isti usklađen s odgovarajućim odredbama Zakona o državnim službenicima («Narodne novine», broj 92/05) a također je i propisano da prednost pri imenovanju pravobranitelja za osobe s invaliditetom ili jednog od njegovih zamjenika ima osoba s invaliditetom, ukoliko ispunjava sve tražene uvjete propisane natječajem;
- temeljem primjedbe Odbora za zakonodavstvo i saborskog zastupnika mr. sc. Mate Arlovića izmijenjen je članak 24. Prijedloga zakona na način da je isti usklađen s odgovarajućom odredbom Zakona o državnim službenicima;
- temeljem primjedbe Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i saborske zastupnice Vesne Škulić u članku 7. je propisano obavezno sudjelovanje pravobranitelja za osobe s invaliditetom u postupku izrade nacрта prijedloga zakona kojima se uređuju pitanja od značaja za osobe s invaliditetom;
- temeljem primjedbe Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u članku 14. Prijedloga zakona brisane su riječi «i stručnih osoba i» čime je prihvaćena primjedba kako se fizičke, znanstvene i stručne osobe i ustanove ne mogu izjednačavati u pogledu obveza s tijelima javne vlasti;
- temeljem primjedbe Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u članku 10. stavku 3. i 4. precizirani su rokovi;
- temeljem primjedbe Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u članku 11. Prijedloga zakona brisane su riječi: «bez obzira na stupanj njihove tajnosti», čime je predložena odredba usklađena sa zakonima koji uređuju područje zaštite tajnosti podataka;

- temeljem prijedloga Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i saborske zastupnice Vesne Škulić u članku 12. stavcima 2. i 4. precizirani su rokovi;
- temeljem primjedbe Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i saborske zastupnice Vesne Škulić u članku 14. Prijedloga zakona preciziran je rok;
- temeljem primjedbe Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i saborske zastupnice Vesne Škulić u članku 15. Prijedloga zakona preciziran je rok;
- temeljem primjedbe saborskog zastupnika mr. sc. Mate Arlovića mijenjan je članak 27. Prijedloga zakona na način da je propisano da je odredba koja se odnosi na predmetni poslovnik odredba članka 19. Prijedloga Zakona;

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO S OBRAZLOŽENJEM

Prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se u pravnom i nomotehničkom smislu dorade odredbe ovoga Zakona na način da se razvidno definira djelokrug pravobranitelja i pravni status Ureda pravobranitelja nije prihvaćen budući da je djelokrug pravobranitelja za osobe s invaliditetom razvidno definiran i u skladu je s djelokrugom pravobranitelja za djecu i pravobranitelja/ice za ravnopravnost spolova, a Prijedlogom zakona nije definiran pravni status Ureda pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

Prijedlog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da bi za imenovanje pravobranitelja za osobe s invaliditetom trebalo osigurati podršku kvalificirane, a ne obične većine u Hrvatskom saboru, a postupak predlaganja kandidata provoditi uz konzultacije svih parlamentarnih stranaka, nije prihvaćen budući se predlagatelj vodio analogijom sa Zakonom o pravobranitelju za djecu («Narodne novine», broj 96/03) i Zakonom o ravnopravnosti spolova («Narodne novine», broj 116/03).

Prijedlog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i saborske zastupnice Vesne Škulić da se utvrdi da bilo pravobranitelj bilo jedan od njegovih zamjenika bude osoba s invaliditetom koja ispunjava tražene uvjete, kao i da se preciznije utvrde kriteriji za imenovanje na navedene dužnosti, nije prihvaćen budući da je ocijenjen neustavnim i u suprotnosti s člancima 14., 44. i 54. Ustava Republike Hrvatske, a kriteriji za imenovanje pravobranitelja za osobe s invaliditetom precizno su utvrđeni člankom 21. Konačnog prijedloga Zakona.

Prijedlog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da se u članku 9. st. 1. preciznije utvrdi koga je pravobranitelj ovlašten upozoravati i obavještavati te kome predlagati odnosno davati preporuke nije prihvaćen budući da su odredbom članka 9. stavka 1. Konačnog prijedloga generalno propisane ovlasti pravobranitelja za osobe s invaliditetom, analogno ovlastima pravobranitelja za djecu i pravobranitelja/ice za ravnopravnost spolova te su, u stavku 2. istog članka, taksativno navedena tijela na koja se odnose ovlasti iz stavka 1.

Prijedlog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da se u članku 10. Prijedloga zakona precizira što je Vlada Republike Hrvatske obvezna učiniti, ukoliko je pravobranitelj izvjestiti da na njegovo traženje nisu reagirala tijela koja obavljaju nadzor nad radom državne uprave, te da se tekst dopuni i odredbom da će u slučaju nereagiranja nadležnih tijela ili, eventualno, i Vlade Republike Hrvatske, pravobranitelj o tome izvjestiti i Hrvatski sabor, nije prihvaćen budući da su ovlasti Vlade Republike Hrvatske propisane posebnim propisima, a člankom 17. Konačnog prijedloga Zakona propisano je u kojim se slučajevima pravobranitelj za osobe s invaliditetom obraća Hrvatskom saboru.

Primjedba Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i saborske zastupnice Vesne Škulić da u članku 12. ne postoji obveza pravobranitelja za osobe s invaliditetom da o

nepostupanju tijela nadzora izvijesti Hrvatski sabor nije prihvaćena budući da je člankom 17. Konačnog prijedloga zakona propisano u kojim se slučajevima pravobranitelj za osobe s invaliditetom obraća Hrvatskom saboru.

Prijedlog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da se članku 17. stavku 1. Prijedloga zakona nadopuni tako da pravobranitelj, osim o svome radu, Hrvatski sabor izvještava i o stanju ljudskih prava u oblasti koju prati nije prihvaćen iz razloga što pravobranitelj za osobe s invaliditetom ima zakonsku obvezu podnijeti Hrvatskom saboru godišnje izvješće o svom radu, u kojem objavljuje i podatke o stupnju poštivanja ustavnih i zakonskih prava osoba s invaliditetom, a može podnositi Hrvatskom saboru i posebna izvješća kada ocijeni potrebnim, radi poduzimanja mjera od značaja za zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom.

Primjedba Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da u članku 24. prijedloga zakona nema roka u kojem Vlada Republike Hrvatske pokreće postupak za razrješenje pravobranitelja za osobe s invaliditetom ukoliko nastupe okolnosti za razrješenje navedene u tekstu tog članka nije prihvaćen budući da su ovlasti Vlade Republike Hrvatske propisane posebnim propisima.

Prijedlog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da bi predlagatelj zakona trebao ispitati mogućnost da se rebalansom Državnog proračuna za 2007. godinu osiguraju potrebna sredstva kako bi pravobranitelj za osobe s invaliditetom mogao početi s radom u što skorije vrijeme nije prihvaćen budući da su sredstva u Državnom proračunu osigurana za godinu 2008., i to od 1. 1. 2008., za kada je predviđeno da zakon stupa na snagu.

Primjedba saborske zastupnice Vesne Škulić kako Prijedlogom zakona nije preciziran postupak imenovanja pravobranitelja, odnosno nije navedeno na koji će se način vršiti odabir kandidata te prijedlog da se odabir kandidata vrši javnim natječajem nisu prihvaćeni budući da pravobranitelja za osobe s invaliditetom imenuje Vlada Republike Hrvatske na isti način kao i pravobranitelja za djecu te pravobranitelja/icu za ravnopravnost spolova.

Primjedba saborske zastupnice Ruže Tomašić da ovlast pravobranitelja za osobe s invaliditetom da u obavljanju poslova iz svog djelokruga upozorava, predlaže, obavještava i daje preporuke nije dostatna te prijedlog da se propiše kako pravobranitelj za osobe s invaliditetom može podnositi kaznene prijave nisu prihvaćeni budući da je mogućnost podnošenja kaznenih prijava propisana člankom 13. Konačnog prijedloga Zakona kojim je određeno da je pravobranitelj za osobe s invaliditetom, ako u obavljanju dužnosti sazna da je osoba s invaliditetom izvrgnuta diskriminaciji, nasilju, spolnoj zloporabi, zlostavljanju, izrabljivanju, zanemarivanju ili nehajnom postupanju dužan odmah podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu te upozoriti nadležno tijelo državne uprave i predložiti mjere za zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom.

Primjedba saborskog zastupnika mr. sc. Mate Arlovića na članak 13. Prijedloga Zakona, gdje se navodi kako je pravobranitelj za osobe s invaliditetom, ako u obavljanju svoje dužnosti sazna da je osoba s invaliditetom izvrgnuta diskriminaciji, nasilju, spolnoj zloporabi, zlostavljanju, izrabljivanju, zanemarivanju ili nehajnom postupanju, dužan odmah podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu te upozoriti nadležno tijelo državne uprave i predložiti mjere za zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom te postavlja pitanje što ukoliko se u tom slučaju radi o prekršaju ili propustu, dakle zašto bi se pravobranitelj za osobe s invaliditetom morao obratiti baš državnom odvjetništvu i još k tome nadležnom tijelu državne uprave pa, slijedom navedenog smatra kako bi tu odredbu trebalo dodatno razraditi ne prihvaća se budući da će državno odvjetništvo postupiti po prijavi te ako istu ne odbaci podnijeti će zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom prekršajnom sudu.

Primjedba saborskog zastupnika mr. sc. Mate Arlovića na članak 6. Prijedloga zakona vezana uz uređivanje prava odnosno obveze pravobranitelja, da, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, štiti ustavna i zakonska prava građana u postupku pred državnim upravom i tijelima koja imaju javne ovlasti, nije prihvaćena budući da se odnosi na djelokrug rada pučkog pravobranitelja.

Primjedba saborske zastupnice Biserke Perman kako se u namjeni predloženih sredstava ne mogu pronaći sredstva za stručnu pomoć pravobranitelju za osobe s invaliditetom u konkretnim slučajevima na koje nailaze osobe s invaliditetom i koja bi im omogućila efikasnost i kvalitetno obavljanje svoje dužnosti nije prihvaćena budući da su u točki III. Konačnog prijedloga Zakona, između ostalog, predviđeni i izdatci za intelektualne usluge, kao i za savjetovanja.

Primjedba saborske zastupnice Biserke Perman da se Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom preimenuje u Zakon o pravobraniteljstvu za osobe s invaliditetom te da se na isti način preimenuju i nazivi ostalih institucija iz Zakona koje se odnose na ostala pravobraniteljstva u Republici Hrvatskoj nije prihvaćena budući da se navedenim preimenovanjem ne štiti ravnopravnost spolova već se mijenja suština zakona, a inzistiranje na upotrebi oba spola u definiranju pojmova u zakonskom tekstu dodatno opterećuje tekst, što nije svrsishodno niti provedivo.

Primjedba saborske zastupnice Ingrid Antičević Marinović kako nije razrađena namjena sredstava za najam prostora, materijalne troškove, komunikacije, literaturu, usavršavanje kao i da prostor nije osiguran nije prihvaćena budući da su u točki III. Konačnog prijedloga Zakona, između ostalog, predviđeni i izdatci za najam prostora.